

Studiedag Aansprakelijkheid Oranje Kruis 17 april 2004

Mr. Wilma J. Schipper

Mr. W. J. Schipper
Juridisch Advies voor de Geneesmiddelen

EERSTE HULPVERLENER

- ◆ VERLENEN EERSTE HULP 'OP STRAAT'
- ◆ VERLENEN EERSTE HULP IN GEORGANISEERD VERBAND

Mr. W. J. Schipper
Juridisch Advies voor de Geneesmiddelen

Aansprakelijkheid op het gebied van straf-, tucht- en civielrecht van:

- ◆ EERSTE HULPVERLENER
- ◆ EHBO-VERENIGING EN BESTUUR
- ◆ DOCENT/EXAMINATOR

Mr. W. J. Schipper
Juridisch Advies voor de Geneesmiddelen

EERSTE HULPVERLENER

- ◆ VERLENEN EERSTE HULP 'OP STRAAT'
- ◆ VERLENEN EERSTE HULP IN GEORGANISEERD VERBAND

Mr. W. J. Schipper
Juridisch Advies voor de Geneesmiddelen

Aansprakelijkheid op het gebied van straf-, tucht- en civielrecht van:

- ◆ EERSTE HULPVERLENER
- ◆ EHBO-VERENIGING EN BESTUUR
- ◆ DOCENT/EXAMINATOR

Mr. W. J. Schipper
Juridisch Advies voor de Geneesmiddelen

Aansprakelijkheid eerste hulpverlener mogelijk?

- ◆ UIT CIVIEL RECHT
- ◆ UIT STRAFRECHT(BEPALINGEN)
- ◆ UIT TUCHTRECHT

Mr. W. J. Schipper
Juridisch Advies voor de Geneesmiddelen

Aansprakelijkheid uit civiel recht mogelijk?

- ♦ Ja, op basis van zaakwaarneming (art. 6: 198 burgerlijk wetboek)

Definitie zaakwaarneming:

zich willens en wetens en op redelijke grond inlaten met de behartiging van eens anders belang

Aansprakelijkheid uit strafrecht/ strafbepalingen mogelijk?

- ♦ Ja, op basis van hulpverleningsplicht aan hulpbehoevenden (art. 450 strafrecht)
- ♦ Ja, op basis veroorzaken van schade aan gezondheid bij het verlenen van zorg (art. 96 Wet Beroepen in de Individuele gezondheidszorg: BIG)

Vereisten behoorlijke zaakwaarneming:

- ♦ op redelijke grond behartigen belangen slachtoffer én
- ♦ nodige zorg betrachten én
- ♦ begonnen zaakwaarneming voortzetten voorzover dit kan worden verlangd én
- ♦ tenslotte rekening en verantwoording afleggen aan slachtoffer.

Hulpverleningsplicht aan hulpbehoevenden:

- ♦ als getuige van een ongeval nalaat hulp te verlenen of te verschaffen aan iemand in ogenblikkelijk levensgevaar én
- ♦ het slachtoffer overlijdt én
- ♦ er was geen gevaar voor hulpverlener of ander aanwezig

Conclusie:

- ♦ er is sprake van onbehoorlijke zaakwaarneming indien NIET voldaan is aan een van de voornoemde punten
- ♦ eerste hulpverlener is aansprakelijk (tekortkoming) en schadeplichtig tenzij uitzonderingssituatie

Conclusie:

- ♦ er is sprake van schending hulpverleningsplicht indien **VOLDAAN** is aan een van de voornoemde punten
- ♦ eerste hulpverlener is aansprakelijk (hechtenis of geldboete)
- ♦ ook omstandigheden en persoonlijke kenmerken dader worden meegewogen

Schade aan gezondheid veroorzaken:

- ◆ als een niet-gekwalificeerde op het gebied van de individuele gezondheidszorg buiten noodzaak schade veroorzaakt of een aanmerkelijke kans op schade aan de gezondheid van een ander veroorzaakt.

Mr. W. J. Schipper

Juridisch Advies voor de Gezondheidszorg

Voor welke groep eerste hulpverleners is tuchtrecht mogelijk aan de orde?

- ◆ Personen die in het BIGregister geregistreerd staan als:
arts, verpleegkundige, fysiotherapeut, psychotherapeut, gezondheidszorg-psycholoog, verloskundige, tandarts, apotheker

Mr. W. J. Schipper

Juridisch Advies voor de Gezondheidszorg

Conclusie:

- ◆ er is sprake van overtreding van de strafbepaling indien **VOLDAAN** is aan een van de voornoemde punten
- ◆ eerste hulpverlener is aansprakelijk (hechtenis of geldboete) tenzij noodsituatie

Mr. W. J. Schipper

Juridisch Advies voor de Gezondheidszorg

Conclusie:

- ◆ de tuchtnormen zijn globaal geformuleerd
- ◆ de tuchtrechter zal het gedrag toetsen aan regels en normen die gebruikelijk zijn op het gebied van eerste hulpverlening
- ◆ onzorgvuldig is het treden buiten de grenzen van het gebied van de eigen deskundigheid. Grenzen van eigen kennen en kunnen niet behoren te overschrijden
- ◆ indien klacht gegrond is wordt maatregel opgelegd (o.a. waarschuwing, berisping, geldboete, doorhalen in register)

Mr. W. J. Schipper

Juridisch Advies voor de Gezondheidszorg

Aansprakelijkheid uit tuchtrecht mogelijk?

- ◆ Ja voor beperkte groep eerste hulpverleners, op basis van tuchtnormen (art. 47 BIG)

Definitie tuchtnormen:

- ◆ tekortschieten in zorgvuldigheid door handelen/nalaten t.o.v. slachtoffer of naaste betrekkingen
- ◆ tekortschieten door handelen/nalaten die in strijd is met het algemeen belang in een goede uitoefening van de individuele gezondheidszorg

Mr. W. J. Schipper

Juridisch Advies voor de Gezondheidszorg

Eindconclusie situatie 'op straat':

- ◆ aansprakelijkheid uit civiel-, straf- en tuchtrecht mogelijk
- ◆ afhankelijk van de omstandigheden in het specifieke geval

Mr. W. J. Schipper

Juridisch Advies voor de Gezondheidszorg

EERSTE HULPVERLENER

- ◆ VERLENEN EERSTE HULP 'OP STRAAT'
- ◆ VERLENEN EERSTE HULP IN GEORGANISEERD VERBAND

Vereisten onrechtmatige daad:

- ◆ onrechtmatige daad
- ◆ toerekenbaarheid van daad aan dader
- ◆ schade
- ◆ causaal verband tussen daad en schade
- ◆ relativiteit

Aansprakelijkheid eerste hulpverlener mogelijk?

- ◆ UIT CIVIEL RECHT
- ◆ UIT STRAFRECHT(BEPALINGEN)
- ◆ UIT TUCHTRECHT

Definitie onrechtmatige daad

- ◆ Een inbreuk op een recht en een doen of nalaten in strijd met een wettelijke plicht of met hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt, een en ander behoudens de aanwezigheid van een rechtvaardigingsgrond.

Aansprakelijkheid uit civiel recht mogelijk?

- ◆ situatie wijkt af van 'op straat'; immers er is een 'basis' aanwezig
- ◆ basis is bijvoorbeeld:
 - hulp verlenen bij popconcert
 - gymleraar op school
- ◆ aansprakelijkheid mogelijk op basis van onrechtmatige daad (art. 6:162 burgerlijk wetboek)

Conclusie:

- ◆ er kan sprake zijn van een onrechtmatige daad van de eerste hulpverlener
- ◆ dan is eerste hulpverlener aansprakelijk en schadelijkt
- ◆ ook persoonlijke omstandigheden worden meegewogen

Aansprakelijkheid uit straf- en tuchtrecht mogelijk?

- ♦ Ja, net als bij eerste hulpverlener 'op straat'.

EHBO-vereniging EN BESTUUR

- ♦ De interne organisatie van de vereniging
- ♦ Deelname aan evenementen

Aansprakelijkheid op het gebied van straf-, tucht- en civielrecht van:

- ♦ EERSTE HULPVERLENER
- ♦ EHBO-VERENIGING EN BESTUUR
- ♦ DOCENT/EXAMINATOR

Een EHBO-vereniging is:

- ♦ een rechtspersoon
- ♦ een samenwerkingsverband met leden (eerste hulpverleners) en gericht op bepaald doel
- ♦ (in)formele vereniging
- ♦ geen winst onder leden verdelen

EHBO-vereniging EN BESTUUR

- ♦ De interne organisatie van de vereniging
- ♦ Deelname aan evenementen

Positie bestuur:

- ♦ bestuurder dient de hem opgedragen taak behoorlijk te vervullen
- ♦ verhouding tussen bestuurder en rechtspersoon is overeenkomst van opdracht
- ♦ besturen is een collectieve, collegiale verantwoordelijkheid. Een tekortkoming hierin kan tot hoofdelijke aansprakelijkheid leiden
- ♦ bestuurder is aansprakelijk voor een tekortkoming waarover geen redelijk oordelend en verstandig bestuurder twijfelt

Aansprakelijkheid bestuurder:

- ◆ informele vereniging: bestuurder *naast* de vereniging hoofdelijk aansprakelijk. (nb. ook vorige bestuurders en uiteindelijk degene die handelden)
- ◆ formele vereniging: eerst vereniging *vervolgens* bestuurder hoofdelijk aansprakelijk.

Aansprakelijkheid uit civiel recht mogelijk?

- ◆ ja, jegens organisator uit overeenkomst (art. 6:74 burgerlijk wetboek)
- ◆ ja, jegens eerste hulpverlener uit overeenkomst (idem)
- ◆ ja, op basis onrechtmatige daad voor handelen van eerste hulpverlener jegens bezoeker evenement (art. 6:162 burgerlijk wetboek)

EHBO-vereniging EN BESTUUR

- ◆ De interne organisatie van de vereniging
- ◆ Deelname aan evenementen

Vereisten toerekenbare tekortkoming:

- ◆ tekortkoming is elk geval waarin hetgeen het bestuur/vereniging/leden doet achterblijft bij hetgeen noodzakelijk is op basis van afspraken
- ◆ elke tekortkoming is toerekenbaar tenzij bestuur aantoonde dat zij het bestuur/vereniging niet kan worden verweten
- ◆ schade
- ◆ causaal verband tussen tekortkoming en schade (slachtoffer bewijst).

Noodzakelijk dat:

- ◆ bestuur –namens de vereniging– schriftelijke overeenkomst met organisator sluit
- ◆ vastgelegd is wat de verwachtingen, rechten en plichten van beide partijen zijn
- ◆ vastgelegd is dat organisator voor dekkende aansprakelijkheidsverzekering zorgt.

Conclusie:

- ◆ aansprakelijkheid van vereniging en bestuur/bestuurders mogelijk
- ◆ vereniging en bestuur schadeplichtig
- ◆ geen aansprakelijkheid indien er sprake is van overmachtsituatie

Aansprakelijkheid op het gebied van straf-, tucht- en civielrecht van:

- ◆ EERSTE HULPVERLENER
- ◆ EHBO-VERENIGING EN BESTUUR
- ◆ DOCENT/EXAMINATOR

Aansprakelijkheid uit straf- en tuchtrecht mogelijk?

- ◆ Ja, net als bij eerste hulpverlener 'op straat'.

Aansprakelijkheid docent/examinator mogelijk?

- ◆ uit civiel recht
- ◆ uit strafrecht(bepalingen)
- ◆ uit tuchtrecht

Conclusie van deze studiedag:

- ◆ aansprakelijkheid uit civiel, straf- en tuchtrecht is mogelijk.
- ◆ niet eenvoudig is aan te geven wanneer aansprakelijkheid aanwezig zal zijn; is geheel afhankelijk van de specifieke omstandigheden van het geval.
- ◆ kans op aansprakelijkheid lijkt niet heel groot in verband met de werkzaamheden.
- ◆ bij deelname aan grote én kleine evenementen rechten en plichten van partijen goed schriftelijk vastleggen.
- ◆ een goede aansprakelijkheidsverzekering is van groot belang voor de EHBO-vereniging en haar leden (=inclusief bestuur).

Aansprakelijkheid uit civiel recht mogelijk?

- ◆ ja, jegens cursist op basis van onrechtmatige daad (art 6:162 burgerlijk wetboek)
- ◆ ja, jegens EHBO-vereniging op basis van een toerekenbare tekortkoming (art. 6:74 burgerlijk wetboek)

Mr. W.J. Schipper

Juridisch advies voor de Gezondheidszorg

WJ.Schipper@tiscali.nl